

Vaksdal kommune
Konsul Jebsens gate 16
5722 DALEKVAM

Dato: 06.05.2019
Vår ref.: 2019/10154-2
Saksbehandlar: jomragn
Dykkar ref.: 19/216 - 19/2946

Høyringskommentarar til temaplan for hjorteforvaltning i Vaksdal kommune 2019–2023

Vi viser til brev datert 29.03.2019, med høyring av ovannemnde plan. Her er kommentarar til planforslaget med bakgrunn i fylkeskommunen sitt hovudansvar for hjort på regionalt nivå, særleg i funksjonen å rettleie og samordne kommunar i fylket.

Samandrag

Det er etter vår meining utarbeidd ein god plan for hjorteforvaltninga i kommunen, medrekna retningslinjer for den grunneigarstyrte hjorteforvaltninga. Mål og tiltak i planen synest å vere godt tilpassa situasjon og utfordringar, og planen gir god bakgrunn for felles situasjonsforståing. Vi støttar målsetjinga om å redusere bestandstettleiken av hjort for å få større kroppsvektar og produktivitet og mindre beiteskade.

Innleiing

Ved revisjonen av hjorteviltforskrifta i 2012 vart det pliktig for kommunane å vedta mål for utviklinga av bestandane av hjorteviltartane hjort, elg og rådyr der det er opna for jakt på artane. Måla skal blant anna ta omsyn til opplysningar om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skadar på naturmangfald, jord- og skogbruk og omfanget av viltulukker på veg og bane, jf. forskrifta § 3.

I rettleiaren M-478/2016 til hjorteviltforskrifta er det sett som viktig at dei kommunale måla er konkrete og kan etterprøvast. Dei bør difor vere realistiske og ha ei tidsramme slik at dei kan evaluerast i forhold til enkle kriterium. Vidare er det viktig at kommunane sine mål fungerer som tydelege retningslinjer for jaktrettshavarane som ønskjer å utarbeide ein bestandsplan.

Forvaltningsmål og tiltak (kapittel 2 i planforslaget)

I tillegg til hovudmålet (i kapittel 2.1) om at forvaltninga skal sikre stabil produksjon for jakt m.m., utan vesentlege, (negative) konsekvensar for jordbruksnæringa og andre samfunnsinteresser, er det i kapittel 1 også vist til overordna forvaltningsmål om langsiktig og berekraftig forvaltning, blant anna ivaretaking av bestandane sin produktivitet.

Bestandsutvikling (kapittel 2.2.1)

Vi meiner det er rett at det er ført opp målsetjing om å redusere tettleiken av hjort i kommunen. Som forklart i kapittel 4, har den aukande tettleiken av hjort dei seinare åra ført til aukande konkurranse om dei beste beiteressursane, og dette er nok hovudårsaka til dei fallande vektene på hjort både i Vaksdal og dei andre hjortekommunane på Vestlandet. Det må vere eit mål å få opp att vektene på hjort i åra framover, for å få auka produktivitet i bestandane, og då må bestandstettleiken reduserast. Til dømes er sannsynet for at koller blir drektige i sin andre levehaust, og får sin første kalv som toåring, nært knytt til kroppsvekta. I Vaksdal bør nok snitt slaktevekt til koller 1 ½ år helst opp på minst 47 kg på sikt, frå snitt dei siste tre åra på berre rundt 40 kg.

Det er ikkje sett mål på kor mykje hjortebestanden i kommunen bør reduserast. Det høgaste jaktuttaket så langt har vore 249 dyr i 2018, og som tiltak er det ført opp at det skal leggjast til rette for eit årleg jaktuttak på minst 270 dyr dei første åra i planperioden. Kanskje vil heller ikkje det vere nok til å redusere bestanden. Grunna faren for spreiding av smittsam skrantesjuka (CWD) frå Nordfjellaregionen, har Miljødirektoratet i 2019 bedt i alt 15 kommunar, deriblant Eidfjord og Ulvik i Hordaland, om å halvere bestandsstorleiken av hjort i forhold til 2016-nivået, og gjere reduksjonen i løpet av to år (2019-2020). I ein rapport som kjem no i mai, har Norsk institutt for naturforskning (NINA) laga ein framgangsmåte for å estimere bestandsstorleiken og kor stort årleg jaktuttak som trengs i den enkelte av dei 15 kommunane for truleg å halvere bestandsstorleiken. Framgangsmåten som der er brukt for estimering av bestandsstorleik og overvaking av reduksjonen er også tenkt å kunne brukast i andre kommunar. Det føreslår, årlege uttak på 270 dyr i Vaksdal dei første åra i planperioden synest i alle fall ikkje for høgt, men det er viktig at uttaket av vaksne bukkar ikkje vert for høgt.

Alders- og kjønnsamansetjing (kapittel 2.2.4) - Avskytingsprofil

Det er sett som mål å auke snittalderen i hjortebestandane i planperioden, for å få meir robuste bestandar med høg produktivitet og sunne, friske dyr i god kondisjon. For å nå dette målet, er det som tiltak ført opp ein del rammer for jaktuttaket, som at samla jaktuttak skal vise høgt, årleg uttak av unge dyr, spesielt kalv, og at det skal vere relativt mange vaksne bukkar i bestanden - så indeksen «sett kolle per bukk» ikkje overstig 1,4. I kapittel 3.3.3 (Sett kolle per bukk) står det at sett kolle per bukk-indeksen bør ligge under 1,5 for å ha tilstrekkeleg med bukkar i bestanden.

Det er jaktuttaket som har desidert mest å seie for bestandssamansetjinga, og det er difor viktig å ta ut dei «rette» dyra. Slik sett kunne det gjerne vore ført opp fleire rammer for avskytinga i kapittel 2.2.4, ut frå det som står i kapittel 3.2.2 (Strukturen i avskytinga). I kapittel 3.2.2 kan det sjå ut for at kommunen helst ønskjer at årleg uttak av kalv skal vere på minst 30 % av totalt uttak, og at samla uttak av kalv og unge dyr (fjordkoller og spissbukk) helst bør vere på minst 60 % av samla uttak. Vidare at uttak av vaksen bukk ikkje bør vere på meir enn 20 % av samla uttak i planperioden. Kommunen skal avvise ein bestandsplan dersom mål i bestandsplanen strir mot kommunen sine mål, eller dersom avskytingsprofilen i bestandsplanen motarbeider kommunal måloppnåing. Med fleire rammer for avskytinga vil kommunen gjere det lettare å utarbeide bestandsplanar som er i samsvar med dei kommunale måla for bestandsutvikling, og kommunen vil også ha eit betre grunnlag for å godkjenne eller avvise bestandsplanar.

Bestandsretta og grunneigarstyrt forvaltning (kapittel 2.2.2)

Det er ei bra målsetjing at alle hjortevald i kommunen skal drive planbasert forvaltning gjennom bestandsplanområde innan 2021. Dette er i samsvar med at bruk av bestandsplan skal vere hovudregelen ved forvaltning av hjort. Det er også ei av kommunen sine oppgåver å stimulere til etablering av geografisk føremålstenlege vald, bestandsplanområde og bestandsplanar, uavhengig av kommunegrenser. Spesielt bør det, jf. rettleiar M-478/2016, arbeidast for at alle vald som naturleg høyrer til same bestandsplanområde, blir med i samarbeidet. Vaksdal kommune har alt vist god gjennomføringsevne når det gjeld å få etablert slike føremålstenlege bestandsplanområde, uavhengig av kommunegrenser, og vi trur at kommunen også vil vere langt framme i dette arbeidet vidare.

Kunnskapsretta forvaltning (kapittel 2.2.5)

Det er ført opp som mål at alle vald og jaktfelt skal levere «sett hjort» og slaktevektregistreringar frå og med jakta i 2020. Som kommentar her, så bør det registrerast vegde slaktevekter med fellingsdato for alle felte dyr.

Som tiltak er det blant anna ført opp å vurdere krav om sett hjort-registrering som vilkår for løyvetildeling. Som kommentar, så bør kommunen sterkt oppmode alle om å registrere sett hjort-data, og kommunen kan eventuelt gje skriftleg pålegg om å registrere slike sett hjort-data, med heimel i Hjorteviltforskrifta § 32. Kommunen kan likevel ikkje stille krav om sett hjort-registrering som vilkår for løyvetildeling.

Som tiltak er det også ført opp at det skal gjennomførast kjeveinnsamling. Kommunen kan eventuelt påleggje slik innsamling med heimel i Hjorteviltforskrifta § 32, men det er ikkje vanleg med eit slikt pålegg, anna enn i tilfelle i enkelte år.

Helst bør sett hjort-data registrerast på «Sett og skutt» (<https://www.settogskutt.no/>) i samband med jakta, slik at data automatisk vert overført til Hjorteviltregisteret, samtidig som dette gjerne sikrar god kvalitet på dei innsamla data, og gjer det lettare å følge med på jaktuttaket utover i jakta.

Sølve Dag Sundbø
klima- og naturressurssjef

Jomar Ragnhildstveit
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.